

KOHTEEN MURTORISKIEN ARVIOINTI JA SUOJAUSTASON VALINTA

Sisällysluettelo

1 Kohteen murtoriskien arviointi ja suojaustason valinta	2
1.1 Tavarankysyntä	2
1.2 Omaisuuden kuljetettavuus ja kerättävyys	2
2 Varkauden todennäköisyys	3
3 Vahingon seurausten vakavuus	4
4 Suojaustasoluokat	4
5 Esimerkkejä	5
5.1 Jaloteräsrullat	5
5.2 Toimiston kannettavat tietokoneet	5
5.3 Kampaamotarvikkeet kampaamossa	6

Tämä on Finanssiala ry:ssä laadittu turvallisuusohje.
Ohjeen tavoitteena on lisätä turvallisuutta ja ehkäistä vahinkoja.

KOHTEEN MURTORISKIEN ARVIOINTI JA SUOJAUSTASON VALINTA

1 Kohteen murtoriskin arviointi ja suojaustason valinta

Valittujen suojaustoimenpiteiden tulee perustua riskienarvioon ja vastata hyväksyttävää tasoa. Suojaustoimenpiteet ovat rakenteellinen murtosuojaus ja toiminnallinen suojaus. Toiminnallinen suojaus on ihmisen vahingontorjuntatoimenpiteitä, jonka yleensä käynnistää kohteen murtohälytysjärjestelmän antama hälytys.

1.1 Tavarankysyntä

Suurimmat markkinat ovat olemassa tavaroille, tuotteille tai tiedoille, jotka ovat helposti rahaksi muutettavissa ja joilla on laaja asiakaskunta. Asiakkaana voi olla yksityiset ihmiset tai yritykset. Varkaustilastojen mukaan tavarat voidaan jakaa kysynnän mukaisesti 4 ryhmään: erittäin kysytyihin, kysytyihin, kohtalaisesti ja vähän kysytyihin tuotteisiin.

Tuotteiden jaottelu kysynnän mukaan vaatii huolellisuutta ja tuotteiden markkinoiden tuntemista. Maastopyöräbuumin aikaan varkaudet keskittyivät juuri näihin kysytyihin malleihin. Vaatteiden muoti riippuu vuodenajasta ja aikakaudesta, mikä lisää tai laskee niiden varkauksien houkuttelevuutta. Tämän takia erityisesti uusien muotituotteiden suojaukseen on kiinnitettävä huomiota.

Erittäin kysytyt tuotteet

Erittäin kysytyjä tuotteita ovat tyypillisesti helposti edelleen myytävissä olevia erittäin arvokkaita tuotteita, jotka on helppo huomaamatta kuljettaa paikasta toiseen. Tällaisia ovat mm. kulta, jalokivet ja näistä tehdyt korut sekä raha.

Kysytyt tuotteet

Kysytyjä tuotteita ovat muun muassa usein kulutuselektroniikka ja teollisuuden kalliit käyttöaineet, joiden alkuperää ei pystytä selvittämään.

Kohtalaisesti kysytyt tuotteet

Kohtalaisen kysytyt tuotteet saattavat olla arvokkaita, mutta niiden jälleen myynti on vaikeaa. Pieni asiakaskunta tekee niiden myymisen riskialttiiksi tai niitä on vaikea kuljettaa paikasta toiseen.

Vähäisen kysynnän tuotteet

Vähän kysytyjen tuotteiden jälleen myynti on vaikeaa ja niiden anastamisesta saatava taloudellinen hyöty on pieni.

1.2 Omaisuuden kuljetettavuus ja kerättävyys

Kuljetettavuudella tarkoitetaan kokonaisuudessaan tavarankuljettamiseksi tarvittavaa toimintojen ketjua. Siihen vaikuttavat pääsijainti ajoneuvolla kohteeseen, kulkureitit kohteen sisällä, siirtovälineiden saatavuus ja käytettävyys kohteessa ja tavarankäsittelyyn yleensä. Jos tarvittavan siirtoketjun yksikin osa on estetty, ei tavaraa voida varastaa.

Esimerkiksi haarukkavaunuilla voidaan liikuttaa 2000 kg painoisia esineitä, esimerkiksi useimpia kassakaappityyppejä. Jos kassakaappia joudutaan siirtämään portaissa, haarukkavaunut ovat hyödyttömiä. Ellei kohteessa ole käytössä kuljetamiseen soveltuvia rikoksentekovälineitä, murron todennäköisyys pienenee. Haarukkavaunujen varastaminen

muualta ja kuljettaminen rikospaikalle vaatii huomattavaa suunnitelmallisuutta, joka vähentää rikoksenteleijöiden määrää.

Kerättävyydellä tarkoitetaan omaisuuden keskittyneisyyttä rakennuksessa. Tavara on helpompi ja houkuttelevampi varastaa suuremmasta määrästä varastosta kuin yksittäin eri tiloista, joista varkaus myös helpommin havaitaan. Vaikka hotellissa on lukuisia televisioita, varas joutuisi murtautumaan erikseen jokaiseen hotellihuoneeseen kerätäkseen niitä kuorma-autollisen. Tavarankuljetus vaikuttaa myös kerättävyyteen.

Erittäin helposti kerättävä

varasto, omaisuus kuljetuspakkauksissa, kuormaus ja nostovälineet olemassa

Helposti kerättävä

yksittäinen liiketila, jossa omaisuus ilman kuljetuspakkauksia

Vaikeasti kerättävä

useita eri tiloja, kuten toimistorakennukset tai hotellit, joihin omaisuus tasaisesti jakautunut

Vaikeasti kuljetettava

omaisuus kiinnitetty luotettavasti rakenteisiin tai omaisuus painava ja kuljetusreitti useammassa tasossa

2 Varkauden todennäköisyys

Vaikka rikoksenteleijän ei aina voida olettaa toimivan rationaalisesti, saavutettavan rikoshyödyn voidaan olettaa kuvaavan myös varkauden todennäköisyyttä.

Varkauden todennäköisyys luokitellaan neljään luokkaan:

- erittäin todennäköinen (ET)
- todennäköinen (T)
- epätodennäköinen (E)
- kaukainen (K)

Taulukko 1 Varkauden todennäköisyyden riippuvuus omaisuuden kysynnästä, sen kuljetettavuudesta ja kerättävyydestä

Varkauden todennäköisyys ET-erittäin todennäköinen T-todennäköinen E-epätodennäköinen K-kaukainen	Tavarankuljetus tai tuotteen kysyntä			
	erittäin kysytyt tuotteet	kysytyt tuotteet	kohtalaisesti kysytyt tuotteet	vähäisen kysynnän tuotteet
erittäin helposti kerättävä	ET	ET	T	E
helposti kerättävä	ET	T	T	E
vaikeasti kerättävä	T	E	E	K
vaikeasti kuljetettava	E	E	K	K

3 Vahingon seurausten vakavuus

Omaisuuuden tai tiedon varkaudesta seuraa välittömien menetysten lisäksi lähes aina myös välillisiä menetyksiä. Välittömät vahingot ovat yhteydessä suoraan omaisuuden tai tiedon jälleenhankintaan. Välilliset vahingot aiheutuvat esimerkiksi myytävien tuotteiden puuttumisesta johtuvista tulomenetyksistä tai työvälineiden puuttumisesta aiheutuvista tuotannon menetyksistä ja siitä mahdollisesti aiheutuvista sopimusrikkomuksista. Varkaudella saattaa olla merkitystä myös yrityksen luotettavuuteen ja sitä kautta myös maineeseen. Vahingon seuraukset on luokiteltu neljään luokkaan:

- erittäin vakava
- vakava
- kohtalainen
- vähäinen

Erittäin vakava

Seuraukset yhteiskunnallisesti merkittäviä tai yritystoiminta katkeaa kuukausiksi.

Vakava

Yritys ei kykene toimittamaan tavaraa tai palveluja useaan viikkoon.

Kohtalainen

Yritys kykenee toimittamaan tavaraa tai palveluja asiakkaalle viikon sisällä.

Vähäinen

Häiriö korjattu vuorokauden aikana eikä vahinko saavuta asiakasta.

4 Suojaustasoluokat

Suojaustasoluokkia on neljä.

- alhainen suojaustaso (1)
- keskimääräinen suojaustaso (2)
- korkea suojaustaso (3)
- erittäin korkea suojaustaso (4)

Alhainen suojaustaso (1)

Satunnaisella rikoksentekijällä oletetaan olevan vain suppea valikoima helposti saatavilla olevia murtotyökaluja ja vähän tietoa murtohälytysjärjestelmästä. Sovelletaan yleensä matalan riskin kohteisiin.

Keskimääräinen suojaustaso (2)

Murtautujilla oletetaan olevan pieniä murtotyökaluja ja suppea määrä tietoa murtohälytysjärjestelmistä. Järjestelmän sabotointi ei ole mahdollista yleisluonteisella valikoimalla kannettavia mittalaitteita, kuten yleismittarilla. Sovelletaan yleensä matalasta keskimääräisen riskin kohteisiin.

Korkea suojaustaso (3)

Murtautujilla oletetaan olevan keskimääräisen kokoisia murtotyökaluja ja heidän oletetaan olevan perehtyneitä Murtohälytysjärjestelmiin. Järjestelmän sabotointi ei ole mahdollista kattavalla valikoimalla kannettavia elektronisia laitteita. Sovelletaan yleensä keskimääräisestä korkean riskin kohteisiin.

Erittäin korkea suojaustaso (4)

Murtautujilla oletetaan olevan kyky ja resurssit suunnitella murtautuminen yksityiskohtaisesti ja omaavan täyden valikoiman laitteita, mukaan lukien keinot korvata keskeisiä murtohälytysjärjestelmän komponentteja. Sovelletaan korkean riskin kohteisiin.

Taulukko 2 Suojaustason riippuvuus rikosvahingon todennäköisyydestä ja vahingon seurauksista

Suojaustaso 4-erittäin korkea 3-korkea 2-keskimääräinen 1-alhainen	Vahingon seurausten vakavuus				
	Varkauden todennäköisyys (taulukko 1)	Erittäin vakava	Vakava	Kohtalainen	Vähäinen
erittäin todennäköinen (ET)		4	4	3	3
todennäköinen (T)		4	3	3	2
epätodennäköinen (E)		3	2	2	1
kaukainen (K)		2	1	1	1

5 Esimerkkejä

5.1 Jaloteräsrullat

Varkauden todennäköisyys (taulukko 1)

Teräsrullat ovat yksittäisinä tuotteina erittäin arvokkaita, mutta niiden myyminen on vaikeaa pienen asiakaskunnan takia. Tuotteilla on korkeintaan keskimääräinen kysyntä.

Varastossa teräsrullat ovat erittäin helposti kerättävissä, koska varastossa on olemassa sopiva nostokalusto. Lisäksi kuorma-autoliikenne alueella on yleistä.

Matriisin perusteella varkaudet ovat todennäköisiä.

Suojausluokka (taulukko 2)

Varkauden seuraukset yritykselle ovat kohtuulliset, koska yritys kykenee toimittamaan uudet rullat viikon aikana, mutta varkaudella on vaikutusta yrityksen maineeseen luotettavana tavarantoimittajana.

Suojaustasoluokaksi valitaan korkea taso (3)

5.2 Toimiston kannettavat tietokoneet

Varkauden todennäköisyys (taulukko 1)

Kannettavat tietokoneet ovat tyypillisiä tuotteita, joilla on laaja kysyntä. Mikäli hinta on houkutteleva, tuotteen alkuperällä tai takuutodistuksella ei yleensä ole merkitystä.

Tuotteilla on korkea kysyntä.

Kannettavat tietokoneet ovat nimensä mukaisesti helposti kannettavia. Yksittäisistä lukituista toimistohuoneista niiden kerääminen on aikaa vievää, mutta maisemakonttoreista ne ovat helposti kerättävissä.

Todennäköisyys on epätodennäköinen tai todennäköinen.

Suojausluokka (taulukko 2)

Kannettavissa tietokoneissa tieto on salattu ja synkronoitu yrityksen palvelimen kanssa, joten vahingon seuraukset ovat kohtuulliset.

Suojaustasoluokaksi valitaan keskimääräinen (2) tai korkea taso (3) tietokoneiden määrästä yksittäisessä tilassa riippuen.

5.3 Kampaamotarvikkeet kampaamossa

Varkauden todennäköisyys (taulukko 1)

Kampaamotarvikkeita myydään lähes ainoastaan ammattiliikkeissä, joten varastetun tavarankysyntä on keskimääräinen (3).

Kampaamoaineiden määrä kampaamoliikkeissä on yleensä kohtuullinen, joten rikoshyödyn kasvattamiseksi tulisi murtautua useisiin liikkeisiin. Tuotteet ovat siis vaikeasti kerättävissä (2)

Matriisin mukaan varkaus on epätodennäköinen.

Suojausluokka (taulukko 2)

Varkaus ei yleensä estä murtojälkien siivouksen jälkeen tilan käyttöä, joten seuraukset ovat vähäiset

Suojaustasoluokaksi valitaan alhainen (1).

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11-13
00180 Helsinki
www.finanssiala.fi

